1849. | N°. 13

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 16 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 15 November.

Het arrest, door den Hoogen Raad, op den 9den dezer, in de voor denzelven aanhangige zaak, tusschen de Stedelijke Regenten en den Minister van Financiën benevens de Diakenen der Nederduitsche Hervormde Gemeente gewezen, is in ons N°. van den 12den dezer, even als in vele andere nieuwsbladen, minder juist medegedeeld; het luidt woordelijk als volgt:

De Hooge Raad der Nederlanden;

Partijen gehoord;

Overwegende dat bij art. 19 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering aan den Regter de bevoegdheid gegeven is, om in elken stand van de zaak, wanneer zij voor minnelijke schikking vatbaar schijnt, partijen te gelasten, om in persoon of met derzelver practizijns voor zich of voor een of meer Regters-Commissarissen te verschijnen, ten einde zoodanige vereeniging te beproeven;

O. dat de onderwerpelijke zaak in die termen valt;

Gelast partijen om op Woensdag, den 21sten November 1849, te twaalf ure, met hunne practizijns, ten voormelden einde, te verschijnen voor den President van den Raad, en de Raden Mr. Jonkheer van den Velden en Modderman, als mede Commissarissen, benevens het Openbaar Ministerie, ten einde een vergelijk te beproeven; vrijlatende *aan het Plaatselijk Bestuur der stad Leyden*, als belang hebbende bij de geschillen, *om aldaar mede te compareren door Burgemeester en Wethouders of door daartoe benoemde Commissarissen uit de Regering*, om de voorstellen van schikking aan te hooren en zich deswegens te verklaren.

— Bij Koninklijk besluit zullen van den 3den tot en met den 15den December aanstaande de tegenwoordige 25-*Cents-stukken* worden ingewisseld.

— Te Dordrecht is den 13den overleden, de met zooveel roem als kunstgraveur bekende J. Ch. Bendorp, in den hoogen ouderdom van 84 jaren.

— De beestenmarkt welke den 10den te Zwolle gehouden werd, was druk bezet en de dragtige koeijen gingen naar verhouding der marktprijzen, fiks van de hand, door den verhoogden prijs der boter aan de Londensche markt, en het goede en veelvuldige vee-voeder. In de vette koeijen was minder kooplust; wel werden er velen verkocht, maar tot verlaagde prijzen; want gewone vette waar gold 30 à 34 cent het Ned. ℔ puik, ruim vette 1 à 2 cent hooger, halfvette naar evenredigheid, vette koeijen waren f 20 minder dan het voorgaande jaar. Het guste vee is redelijk in prijs, van 1 en 2 jaar zijn veel en tot zeer matige prijzen te bekomen. In het algemeen staan de prijzen van het vee nog steeds in zeer gunstige verhouding tot andere voortbrengselen van den landbouw.

De vette ganzenmarkt was niet buitengewoon vol; de prijs was van f 1.50 à f 4.50, dooreen genomen f 2 het stuk, hetgeen dus voor dit artikel misschien eene som van f 4,000 heeft afgeworpen.

— Op de koemarkt te Hoorn den 12den gehouden, waren bijna 9,000 runderen aangebragt; de handel was aanzienlijk en de prijzen vrij hoog.

— Op de beestenmarkt te Arnhem, den 12den dezer gehouden, waren 1,110 stuks rundvee.

— Op de paardenmarkt welke den 13den te Gorinchem gehouden werd, waren 3,230 paarden aangebragt; de handel was levendig; de prijzen lager dan voorleden jaar; den volgenden dag waren op de beestenmarkt bijna 6,380 stuks vee aangevoerd; de prijzen waren willig; het vet vee duur.

— De gezonken stoomboot Jan van Arkel n°. 2, is den 10den uit den mond van de Zuid-Willemsvaart in de Dieze gesleept, en de gestremde vaart hersteld.

'sGRAVENHAGE, 15 November.

Z. M. heeft aan den Heer A. L. Weddik, laatst Gouverneur van Borneo, met verlof hier te lande, voorloopig de waarneming der betrekking van Secretaris-Generaal bij het departement van koloniën opgedragen.

— Z. M. heeft benoemd den 1sten Luit.-Kwartiermeester J. van Dijl, van het 4de regement infanterie, tot Kapt.-Kwartiermeester op non-activiteit, met aanstelling tot Directeur van het Rijks-hospitaal te Utrecht.

— Z. M. de Koning wordt heden avond van het Loo terug verwacht.

— Z. K. H. Prins Frederik is den 10den te Potsdam aangekomen.

— De termijn van beraad, aan de hooge erfgenamen van wijlen Koning Willem II verleend voor de aanvaarding der nalatenschap van den overleden Vorst, is door de Regtbank alhier, op verzoek der hooge erfgenamen, andermaal verlengd tot 17 Februarij aanstaande.

— De Minister van Financiën heeft bekend gemaakt, dat tot en met den 31sten October 1849 is uitgegeven een kapitaal van f 4,888,200 aan schatkistbiljetten, daargesteld krachtens de wetten van 27 December 1840, en 30 October 1848.

— Gisteren avond is in deze residentie overleden de Heer Mr. C. Vollenhoven, Raad-Adviseur bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, Commandeur der Orde van den Nederl. Leeuw, Staatsraad in buitengewone dienst, enz. Gedurende eene reeks van jaren heeft hij in onderscheidene betrekkingen zich door ijver en kunde onderscheiden, en zich door zijne minzaamheid en hulpvaardigheid de achting en toegenegenheid van zijne onderhoorigen verworven. Onder anderen heeft hij geruimen tijd de betrekking van Secretaris-Generaal bij het departement van Binnenl. Zaken vervuld, waaruit hij in het vorig jaar eervol werd ontslagen, om als Raad-Adviseur bij dat departement op te treden.

— De Heer van Bevervoorde is gisteren nacht te Amsterdam gearresteerd, en met den trein van 1 uur naar het Huis van Arrest alhier overgebragt.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 13 *November*.

In deze Zitting heeft de Kamer hare werkzaamheden hervat. Al de nieuwe Ministers waren in de Vergadering tegenwoordig.

Een zeer groot aantal stukken is sedert de laatstgehoudene zitting ingekomen. Behalve de bekende besluiten omtrent de Ministers:

1°. Eene missive van den afgetreden Raad van Ministers, nopens de weder bijeenroeping der Kamer, onderteekend door den Heer Mutsaers, als tijdelijk Voorzitter; wordt voor kennisgeving aangenomen.

2°. Drie missives van den Minister van Oorlog, betrekkelijk de veroordeeling van den Staat door den Hoogen Raad, tot betaling van f 15,000, met de renten ad 5 ten honderd, aan C. P. de Bourbon. Daarbij worden overgelegd de exploiten dier veroordeeling; welk een en ander in verband staat tot het ontwerp der verstrekkingen, bij de Kamer aanhangig. Door die uitspraak van den Hoogen Raad wordt de Staat met executie bedreigd. Een en ander wordt aangenomen voor kennisgeving.

3°. Eene missive van den Hoogen Raad, met eene lijst van zes Candidaten voor de vervulling van Raadsheer in dat Collegie, opengevallen door het overlijden van den Heer Mr. Noiret de Bruyn. Op deze lijst staan de Heeren: 1°. Mr. Everts, Raadsheer in het Hof van Friesland; 2°. Mr. Philipse, President van het Hof in Zuid-Holland; 3°. Mr. Wiardi Beckman, Raadsheer in het Hof van Noord-Holland; 4°. Mr. Ypey, Officier van Justitie te Leeuwarden; 5°. Mr. van Ysselstein, Raadsheer in het Hof van Zeeland, en 6°. Mr. L. Asser, Regter in de Arrondissements-Regtbank te 's Hage.

Een aantal ingekomen adressen wordt in handen gesteld van de Commissie tot de verzoekschriften, en vele ingekomen boekwerken zullen in de boekerij worden geplaatst.

De Heeren van Hoëvell en van Heemstra, nieuw benoemde leden der Kamer, hebben hunne geloofsbrieven ingezonden. De Commissie bestaat uit de Heeren Verwey Mejan, Mutsaers en van Heemskerk.

De Minister van Binnenlandsche Zaken treedt vervolgens in eenige ontwikkeling van de geschiedenis der formatie van het nieuwe ministerie; van de ondersteuning en het vertrouwen, die het verwacht bij de aanvaarding, bij de vervulling der taak, die thans op het ministerie rust, en den invloed, die zijne optreding op den gang der werkzaamheden zal uitoefenen.

Na al hetgeen er voorgevallen en bekend geworden is, acht het zich daartoe in dubbele mate verpligt. De lange duur der ministeriële krisis, de lange schorsing der Zitting, heeft hier en daar eenige spanning te weeg gebragt. Dit noopt het ministerie om al dadelijk te spreken. Het zal niet opklimmen tot hetgeen vroeger is voorgevallen, en hetgeen aanleiding gegeven heeft, dat het vorige ministerie zijn ontslag aan den Koning heeft ingediend, en dat aan een lid van het vorig ministerie en aan een lid dezer Vergadering de taak werd opgedragen, om eene nieuwe zamenstelling van het ministerie voor te bereiden, en van hunne bemoeijingen aan Z. M. verslag te doen. De Minister zal de herinnering aanvangen van de eerste oproeping van den Heer van Rosenthal en van hem Minister. Zij werden opgeroepen om in den laten avond van den 3den October in den Raad te verschijnen.

Daar werd ons door een dier beide Heeren, namens Z. M., de wensch kenbaar gemaakt, dat wij ons belasten zouden met de voordragt der zamenstelling van een nieuw ministerie. We hebben ons dadelijk bereid verklaard die taak te aanvaarden, hoezeer wij wel doordrongen waren van de overtuiging, dat die taak in haren geheelen omvang zeer gewigtig was, en dat de verantwoordelijkheid, die we daardoor op ons laadden, zeer groot was. De ontneming dier taak zou ons gewis aangenaam geweest zijn, doch aan den anderen kant meenden wij ook niet verantwoord te zijn, indien we dergelijken last, in den gegeven stand van zaken, niet op ons namen. We hebben dan ook aangevangen, ons van dien last te kwijten. De aanbieding van de voordragt der personen, die, naar onze meening, bij de vorming van een ministerie in aanmerking konden komen, zou aan den Koning geschieden door de twee tusschen-personen, maar zou door ons zelfstandig, en zonder eenige ruggespraak met die beide Heeren geschieden. Wij hebben getracht met den meesten spoed ons van dien last te kwijten. Den 15[den] October hebben wij aan de Heeren, die in onmiddelijke aanraking tot den Koning stonden, onze voordragt ingediend. Wij hadden tot de zamenstelling dier voordragt 10 à 12 dagen noodig. De vervulling van dergelijken last, als ons werd opgedragen, heeft noodwendig eenige moeijelijkheden ten gevolge gehad. Immers niet alle personen die men op de voordragt wenschte te plaatsen, bevonden zich in de onmiddelijke nabijheid. Men moest hen schrijven. Met sommige moest men zich mondeling onderhouden. Deze moesten alzoo in de residentie komen. Men was verpligt nadere conferentiën te houden. De onderhandelingen met één persoon hebben zelfs acht dagen geduurd. Dergelijke moeijelijkheden waren wel door ons voorzien, maar zij waren ons niet te wijten. Daarbij kwam dat wij over het algemeen weinigen bereid vonden, zich met de vervulling van dergelijke gewigtige taak te belasten. Wij kunnen niet zeggen dat we ons zouden te beklagen hebben over den tegenstand, dien wij in onze pogingen ondervonden, doch wij ondervonden juist bij de bekwaamsten en bij de waardigsten de grootste zwarigheden, om zich zulk eene gewigtige taak, als eene ministeriële betrekking, te laten welgevallen. Wanneer men nu dit een en ander in aanmerking neemt, dan is de tijd van 4 tot 15 October, dien wij noodig gehad hebben, eerder te kort dan te lang te achten. Men moest daarbij bedenken, dat toen voor het eerst eene proef werd genomen tot de zamenstelling van een geheel ministerie. Toen de Heer van Rosenthal en ik werden uitgenoodigd, ons met de voordragt van een nieuw ministerie te belasten, werden twee punten door ons op den voorgrond gesteld. Ten eerste, dat er een geheel nieuw ministerie behoorde op te treden, op welligt eene enkele uitzondering na. Wij hebben de gebeurtenissen van het laatste 1½ jaar te zeer betreurd, dan dat wij ten dezen eenen anderen weg meenden te kunnen inslaan. Ten tweede meenden wij, dat de keuze des Konings op ons gevallen was, als organen van de meerderheid dezer Kamer, wier verklaring bij het adres van antwoord zoo veel tot de tegenwoordige wending der zaak had medegewerkt.

Den 15[den] October boden wij de bedoelde voordragt aan. Twee dagen later hebben wij daarop een kabinetschrijven ten antwoord bekomen, waarbij namens Z. M. ons werd te kennen gegeven, dat Z. M. zijn oordeel over de gedane voordragt opschortte, tot dat zouden worden beantwoord de vragen in de missive vervat, en die betrekking hadden tot onze gevoelens over onderscheidene punten en onderwerpen, in verband staande tot de departementen van algemeen bestuur, of tot de meest gewigtige takken der administratie, van wetgeving en regering. Twee dagen later hebben wij daarop ons antwoord gezonden, en daarbij verklaard, dat wij de vragen, gerigt in antwoord op onze gedane voordragt, meenden te moeten beschouwen als een blijk van wantrouwen, dat ons belette op ons te nemen eene taak, waartoe wij ons vroeger bereid verklaard hadden; zoodat wij ons verpligt oordeelden die bereidverklaring in te trekken. Toen hebben wij de residentie verlaten, in het bewustzijn dat de verantwoordelijkheid van het verwijl, dat daardoor was te weeg gebragt, op anderen zou nederkomen. Ik moet hier doen opmerken dat wij wel een last hadden bekomen namens den Koning, doch dat wij niet bij Z. M. waren geroepen. Wij hebben dien last niet gevraagd. Wij meenden nu, dat in elk geval, welk gevoelen de Koning ook over de gedane voordragt mogt hebben, wij eene goed- of afkeuring zouden vernemen. In plaatse daarvan ontvingen wij het kabinetschrijven, waarvan zoo aanstonds melding gemaakt is. Nu de Koning van ons was afgezonderd, nu de Koning voor ons dadelijk ontoegankelijk was, moest de Koning geacht worden met ons te onderhandelen op de wijze als het gemeen overleg met de Kamer gevoerd wordt, dat is door tusschenkomst van verantwoordelijke raadslieden. Onze voordragt, ons advijs aan den Koning, was onderworpen geworden aan het oordeel van anderen. Maar was dit het geval, dan moesten ook anderen geacht worden het vertrouwen des Konings te bezitten, en dan dienden wij ons terug te trekken. Dat deden wij dan ook; wij beschouwden onze taak als geëindigd en verlieten de residentie. Negen of tien dagen later werden wij teruggeroepen en tot den Koning toegelaten. De onderhandelingen werden voortgezet, en zij hebben daartoe geleid, dat in drie dagen tijds het ministerie werd gevestigd, zoo als het nu is zamengesteld.

In de tweede plaats gaat de Minister over tot het geven aan eenige verklaring van de onderstelling en het vertrouwen, waarin het Gouvernement het beleid der zaken heeft opgenomen. De Minister meent niet te kunnen afdalen in bijzonderheden van wetgeving of van bestuur. Het Ministerie hoopt, dat niemand van hetzelve verlangen zal een programma van algemeenen aard. Er zou, in den tegenwoordigen stand van zaken slechts een programma in algemeene bewoordingen mogelijk zijn, doch zoodanig programma doet meer vragen ontstaan dan het beantwoordt. De Ministers hebben hunne taak aanvaard in het verondersteld vertrouwen, dat dit Gouvernement op de ondersteuning en medewerking van 's Lands vertegenwoordiging zal kunnen rekenen. Immers, het is opgerigt op een tijdstip en onder zoodanige omstandigheden, dat meer dan immer de medewerking der vertegenwoordiging, de nationale medewerking, als wenschelijk is te beschouwen. De oorsprong van dit Ministerie moet, naar het den Minister voorkomt, tot die medewerking en ondersteuning leiden. Het is een Ministerie, voortgevloeid uit de meerderheid van de Kamers; het moet handelen in overeenstemming met de vertegenwoordiging. Het Ministerie gelooft dat zijne rigting die is der Kamer. Door het Ministerie te aanvaarden, gelooven de leden van hetzelve te handelen overeenkomstig den wensch der Kamer. Indien zij dit niet geloofden, zij hadden de taak, die hen wacht, niet aanvaard. Maar nu hebben zij die taak opgevat tegen hun aller eigen belang, doch met moed, steunende op de medewerking der Kamers.

In de derde plaats heeft de Minister nagegaan de taak van het Gouvernement met betrekking tot de eerstvolgende werkzaamheden der Kamer. Wat aangaat de ontwerpen van wetten, die van eene vorige zitting zijn overgebleven, is het Ministerie van oordeel, dat de sluiting der zitting de verdere behandeling dier ontwerpen heeft gestuit; dat zij een nieuw onderzoek van den kant van het Gouvernement vorderen, en dat dit naar bevind van zaken, tot nieuwe voordragten aanleiding kan geven. Mogt de Kamer van een ander gevoelen zijn, dan zou de Regering tot eene intrekking dier ontwerpen overgaan. Wat betreft de staatsbegrooting voor 1850, het Gouvernement heeft de ontwerpen aan een nieuw onderzoek onderworpen en de uitslag van dat onderzoek is thans aan den Koning onderworpen. Zoodra dat door Z. M. zal zijn goedgekeurd, zal het aan de Kamer worden medegedeeld. Wat reeds verandering had of kan ondergaan, sedert de aanbieding der begrooting, is uit den aard der zaak gewijzigd. Maar vele deelen der openbare dienst behoeven verandering. Die veranderingen en reorganisatie kunnen, niet tegen 1°. Januarij worden volbragt. In deze begrooting kunnen bij het betrekkelijk kort tijdbestek vóór 1°. Januarij, geene groote veranderingen worden gemaakt. Doch dit neemt niet weg, dat niet al de uitgaven die op de begrooting mogten voorkomen, in het volgende jaar zullen worden gedaan. Tot den geregelden loop van zaken, rekent het Ministerie ook in deze, bij de aanstaande bijzondere omstandigheden, op de medewerking der Kamer.

Ten slotte heeft de Minister verklaard, dat zoowel de Heer van Rosenthal als hij, door de aanvaarding der Ministeriele betrekking ophouden leden der Kamer te zijn. Reeds zijn de kiezers in Gelderland en Zuid-Holland opgeroepen, om andere leden te verkiezen. De aftredende Heeren zijn herkiesbaar; doch zij achten de beide betrekkingen van Minister en Volksvertegenwoordiger onvereenigbaar, en zullen alzoo aan de kiezers verzoeken buiten aanmerking te blijven. De aftredende leden kunnen het gevoel van leedwezen niet onderdrukken, dat zij zullen ophouden leden der Kamer te zijn. Zij hopen echter van hunne nieuwe plaatsen hetzelfde vertrouwen te zullen verwerven, als zij van hunne medeleden steeds hebben mogen ondervinden.

De Heer van Goltstein verlangt nu het woord te voeren, verzoekt te dien einde den Heer Storm den Voorzitterstoel te bekleeden, en zegt dat de Minister van Binnenl. Zaken te regt heeft begrepen, dat in deze zaak van algemeen belang, al het mogelijke licht moest worden verspreid, en alle bijzonderheden deswege moesten gekend worden. Spr. acht zich ook verpligt, voor zoo verre hij in de zaak betrokken is geweest, aan de vergadering daarvan kennis te doen dragen. Toen de vergadering den 26[sten] September scheidde, en het Ministerie zijn ontslag had genomen, stelde men drie weken ter vorming van een nieuw Ministerie. Deze tijd verliep zonder dat er een Ministerie tot stand kwam. Den 22[sten] October werd spr. betrokken in de zaak. Hem werd het voorstel gedaan, als hoofd van een departement in het nieuwe Ministerie op te treden. Maar zijn antwoord was: dat er, naar het hem toescheen, geene mogelijkheid bestond een behoorlijk Ministerie te vormen, ten zij een enkel persoon belast werd die taak op zich te nemen. Spr. voegde er bij, dat indien de aandacht op hem gevestigd werd, hij zich door den drang der omstandigheden genoopt zou vinden daaraan gehoor te verleenen, hoezeer de moeijelijkheid daarvan volkomen beseffende. Daarop werd bij hem van 's Koningswege, door den Staatsraad Directeur van het Kabinet, aanzoek gedaan, de vorming van een Ministerie op zich te nemen. Spr. betuigde zijne gevoeligheid voor dit blijk van vertrouwen van het geëerbiedigd Hoofd van den Staat. Hij verklaarde zich bereid, tot het beoogde doel al zijne krachten in te spannen. Maar hij stelde daarbij ééne voorwaarde op den voorgrond, welke bijkans niet behoeft uitgedrukt te worden, deze namelijk, dat de onderhandelingen, welke met twee leden der Kamer aangevangen waren, om tot de vorming van een Ministerie te geraken, zouden zijn afgebroken en ten einde geloopen. Slechts in dat geval verlangde spreker de taak op zich te nemen. Hij zag zich dus verpligt kennis te nemen van de gewisselde stukken. Hij ontwaarde daarbij uit een Kabinetschrijven van den 17[den] October, dat onderscheidene vraagpunten voorgesteld waren aan hen, die tot toekomstige Ministers bestemd waren. Daarop was twee dagen later een antwoord ontvangen, waarin verklaard werd dat bij de beide leden deswege bezwaren waren gerezen. Zij gaven daarbij te kennen, dat zij, die geroepen waren tot de vorming van een Ministerie, niet in regtstreeksche betrekking waren met het Hoofd van den Staat, waardoor hunne taak bemoeijelijkt werd. Zij voegden daarbij, dat het doen van zoo vele vragen, een geest van wantrouwen openbaarde. Het besluit was, dat de twee leden, onder dusdanige omstandigheden, vermeenden de taak verder niet op zich te kunnen nemen. Hieruit was dus gebleken, dat de last, eenmaal verstrekt, nog niet was ingetrokken, en er slechts voorwaarden waren gesteld.

Er bleven alstoen twee wegen ter bewandeling over: òf den last in te trekken, òf de bestaande bezwaren op te heffen, welke de te vervullen taak hadden bemoeijelijkt.

Des sprekers raad was, den laatsten weg te kiezen, en aldus de onderhandelingen weder op te nemen. Die raad is schriftelijk door hem aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat ingezonden, en ten einde geen twijfel moge bestaan over de daarin vervatte daadzaken, zal spr. die aan den Koning gerigte missive voorlezen. Die missive, gedagteekend 25 October jl., houdt hoofdzakelijk in:

»Toen het U. M. behaagde, den 22sten October, mij door den Staatsraad, Directeur van het Kabinet uit te noodigen, mij met de vorming van een Ministerie te belasten, heb ik mij bereid verklaard die taak te aanvaarden, om te beantwoorden aan het vereerend vertrouwen van Uwe Majesteit. Ik veroorloofde mij echter daarbij op te merken, dat ik dan veronderstelde dat de last, vroeger op de Heeren Thorbecke en van Rosenthal verstrekt, opgehouden had te bestaan; want alleen in dit geval kon de opdragt aan mij te pas komen. Bij de kennisneming der stukken is mij evenwel gebleken, dat de intrekking van den last nog niet heeft plaats gehad, zoodat die nog moet geacht worden voort te duren. Wel zijn er bij kabinetsschrijven van 17 October vele bezwaren ingebragt, waardoor de taak onder zoodanige omstandigheden onuitvoerlijk was, doch U. M. heeft nog geene beslissing genomen, hetzij tot opheffing der bezwaren, hetzij om den opgedragen last in te trekken.

»Ik mag niet verbergen, dat de opheffing der bezwaren mij de eenige geschikte weg voorkomt en de voorkeur verdient boven de intrekking van den opgedragen last. De zwarigheden bestonden in de wijze, waarop gemelde Heeren met U. M. in verhouding waren, waardoor het onmogelijk geworden was, op eene vertrouwelijke wijze de onderhandelingen voort te zetten, vooral omdat de gedane vragen hun voorkwamen een blijk van wantrouwen te hunnen aanzien op te leveren. Die bezwaren komen mij voor, niet van grond ontbloot te zijn, en indien zij mij anders voorkwamen, ik zou mij genoopt gevoeld hebben van de taak af te zien. De onderhandelingen, met beide Heeren geopend, zouden dus dienen hervat te worden. Het belang der zaak schijnt zulks te vorderen. Indien een groot deel der natie hooge verwachting heeft van den eersten onderteekenaar van het jongste adres van 19 October dan is het wenschelijk, dat de natie in de gelegenheid gesteld worde de verwezenlijking dier verwachting te zien, of zich te overtuigen dat zij niet voor verwezenlijking vatbaar is. Het zou anders eene hinderpaal opleveren voor elk Ministerie, dat mogt optreden. De uit de wegruiming der bezwaren is daarom wenschelijk.

»Ik ben steeds bereid, aan het verlangen van Uwe Majesteit te voldoen. Ik heb echter gemeend, U. M. te moeten doen opmerken, dat het algemeen belang vordert, dat de onderhandelingen worden voortgezet, door de opheffing der bezwaren."

Dit is nu door den Spr. verrigt, hetgeen verder door hem is aangedrongen in een gehoor, dat hij den volgenden dag bij Z. M. heeft gehad, en waardoor het besluit is voorbereid, om in regtstreeksche betrekking met de beide Heeren te komen. Tusschen hen en den spreker werden de grondslagen gelegd van het toekomstig Ministerie. De leden daartoe werden aangewezen, en er werd bepaald dat den volgenden dag de toekomstige leden van het Ministerie zouden bijeenkomen, ten einde zich nopens de beginselen van dat Ministerie te verklaren. Bij die zamenkomst werden verschillende vraagpunten voorgesteld door den eersten onderteekenaar van het adres van 19 October jl., waarop de gevoelens der aanwezige leden gehoord werden, vragen welke in betrekking stonden tot de departementen van algemeen bestuur. Spr. heeft zich veelal onthouden daaraan deel te nemen, maar zich bepaald bij de verklaring, dat zijne staatkundige denkbeelden genoeg bekend waren. Niet te vergeefs toch is hij gedurende tien jaren lid der vergadering geweest, en zijne staatkundige beginselen kunnen geene andere zijn dan de behoorlijke ontwikkeling der constitutionele Monarchie. Die overtuiging is bij hem nog dezelfde en zal steeds dezelfde bij hem blijven.

Na afloop der onderhandelingen, scheen het Spr. wenschelijk toe, na te gaan in hoe verre men gekomen was tot eenstemmigheid, en daarvan behoorlijke opening te doen geven door den Staatsraad Directeur van het Kabinet, die de vergadering had bijgewoond. Zijne zienswijze strookte niet met die van andere leden. Er werd besloten, dat de beide leden, die vroeger met de taak belast waren, aan den Koning kennis zouden doen dragen van den indruk van het gehouden gesprek. Van daar dat spr. zich bewogen gevoelde, zich aan de zaak te onttrekken. Hij had de overtuiging, dat zoolang er geen zeker oordeel nopens de eenstemmigheid der beginselen van het Ministerie bestond, de intreding in hetzelve niet wel doenlijk was. Van daar dat hij bij missive aan de twee meergemelde redenaars te kennen gaf, dat hij zich in geenen deele beschikbaar stelde.

Dit nu zijn de daadzaken, die te luide spreken, dan dat er verdere ontwikkeling of verdediging noodzakelijk zij. Bevordering van het algemeen belang was zijn drijfveer. Zij, die hetzelfde gevoelen zijn toegedaan, zullen zijn gedrag regtvaardigen naar de door hem opgegeven gronden.

De Heer Donker Curtius zegt, slechts een enkel woord te moeten in het midden brengen, na hetgeen door den Minister van Binnenl. Zaken is aangevoerd. Z. Exc. heeft in de eerste plaats gezegd, dat, even als de Ministers zijn de verantwoordelijke personen tusschen de Kroon en de Kamer, even zoo de Heeren, die de tusschen-personen geweest waren tusschen den Koning en de twee leden der Kamer moesten beschouwd worden als de verantwoordelijke Raadslieden der Kroon. Spr. heeft er nooit aan gedacht een Ministerie te formeren. Zijne zending is blootelijk geweest, de formatie van een Ministerie voor te bereiden. Die zending is geheel van vertrouwelijken aard. Hij is daarvan aan niemand rekenschap verschuldigd, dan aan den Koning en aan zijn geweten.

Bij deze opmerking voegt de Spr. eene tweede, dat de bezwaren ontstaan waren, ten gevolge van de vragen aan de twee leden gerigt. Ten gevolge der wisseling van denkbeelden intusschen werd Spr. door den Koning de last opgedragen, die Heeren, persoonlijk met Z. M. in aanraking te brengen. Dit nu was de laatste daad van uitvoering van zijn last. Daarna was zijn mandaat als geëindigd te beschouwen. Spr. herhaalt echter: hij was aan niemand daarvan verantwoording schuldig dan aan den Koning en zijn geweten.

Niemand meer het woord vragende, is de zitting opgeheven, tot morgen ten 2 ure.

Zitting van Woensdag 14 November.

In deze Zitting zijn op voorstel der Commissie tot onderzoek de Heeren Heemstra en van Hoëvell toegelaten; de laatste, nadat het gebleken was dat hij bij het Prov. Kerkbestuur van Friesland afstand had gedaan van alle betrekkingen als Predikant.

De Heer Groen van Prinsterer merkt hierbij aan, dat naar zijn inzien art. 91 der Grondw. niet ziet op het karakter van geestelijke, maar op gelijktijdige waarneming van Lid der Kamer met eene geestelijke betrekking.

De Commissie voor de verzoekschriften doet verslag: op eenige adressen tegen de voorgedragene gemeente-wet; op een van de plaatselijke Schoolcommissie te Apeldoorn, tegen het voorgedragen ontwerp nopens het lager Onderwijs, en op vijftien adressen uit Friesland, tot afschaffing van het Grietmanschap. — Nederlegging ter Griffie.

De Heer Fokker vraagt het woord. In de laatste zitting is gevraagd in hoeverre de niet afgehandelde ontwerpen, tot den werkkring der nieuwe Kamer zouden behooren. Op voorstel van een lid werd de beslissing daaromtrent tot later uitgesteld. De Minister heeft gisteren verklaard, dat de Regering meent, dat, door de sluiting der zitting, ook de werkzaamheden gestuit werden. Spr. zal nu een voorstel doen, ten einde eene beslissing deswegens uit te lokken, en verklaart dat hij geene de minste vijandelijke bedoeling heeft tegen het Ministerie: het is hem zelfs onverschillig welke de beslissing zij. Vroeger heeft Spr. geloofd dat deze Kamer behoorde af te doen, wat bij haar nog aanhangig was, omdat zij dezelfde was gebleven. Telkens als met de helft der Kamer afgetreden is, of zij niet opgehouden heeft te bestaan, is zij dezelfde gebleven. Het is nu intusschen van belang, dat die zaak niet onbeslist blijve. Om daartoe te geraken stelt spr. voor: 1°. om de Commissie van Rapporteurs over het ontwerp der kieswet uit te noodigen, haar algemeen verslag uit te brengen; 2°. dat de Kamer verklare, dat zij over die voordragt zal beraadslagen heden over acht dagen.

De Heer de Man heeft kortelijk de meening van den vorigen spr. bestreden, en de zienswijze der Regering verdedigd.

Bij afwezigheid van den Minister van Binnenl. Zaken, wordt besloten de beraadslagingen uit te stellen tot morgen ochtend.

Zitting van heden 15 November.

In deze Zitting zijn de beraadslagingen over het voorstel van den Heer Fokker voortgezet. De Heer v. Zuylen v. Nyevelt stelde als motie van orde voor, ten deze geene beslissing te nemen, maar de zaak uit te maken bij het reglement van orde, en hiermede te wachten, totdat de regeling van het regt van enquête eene aanvulling en uitbreiding van het reglement noodig zal maken.

Na eenige beraadslaging is deze motie van orde aangenomen, met eene meerderheid van 44 tegen 15 stemmen. *Tegen* de Heeren v. Hall, v. Randwyck, Engelen, v. Doorn, v. Heloma, Bakker, Smit, v. Voorst, Dirks, Winterberg, Groen v. Prinsterer, Boreel, de Man, Boxman en v. Goltstein.

Voorts is besloten, den dag tot het opmaken der nominatie voor de vacature bij den Hoogen Raad te bepalen op aanstaanden Maandag morgen, den 19den dezer. — De Zitting is daarna opgeheven.

ROTTERDAM, 15 November.

Het stedelijk bestuur zou zwarigheid gemaakt hebben om den opbouw der afgebrande stoomsuiker-fabriek binnen de stad of hare voorsteden te vergunnen; waarom eene nieuwe vereeniging er aandenken zou, eene dergelijke fabriek op Feyenoord op te rigten.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 14 November.

De Koning heeft gisteren de Kamers geopend. Hij heeft zich verheugd over de kalmte en goeden geest der bevolking, over den oogst, over de nijverheid, heeft gesproken over het lager onderwijs, over verbetering van 't strafregt, over spaarkassen, over wenschelijke wijzigingen in het hypotheekstelsel, over een pensioenfonds voor bejaarde arbeiders, en heeft gezwegen van de geldmiddelen van den staat. Hij is niet gejuich begroet.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 November.

Aan de Wetgevende Vergadering is gisteren medegedeeld, dat de President der Republiek aan de opstandelingen van Junij 1848 kwijtschelding had verleend. Aan de orde van den dag was de beraadslaging over het ontwerp van wet, betrekkelijk het overbrengen dier opstandelingen naar Algiers. De Minister van Binnenl. Zaken heeft daarop kennis gegeven dat de President der Republiek

de in-vrijheid-stelling gelast dergenen, die ter zake van den opstand van Junij nog te Belle-Isle gevangen zaten, met uitzondering van diegenen die vòòr hunne inhechtenisneming te dier zake reeds criminele straffen hadden ondergaan, en dergenen die in de gevangenis door hunne muitzucht gestrenge straffen verdiend hadden. Nu bleven er slechts 500 personen ter overbrenging over, doch daar het tegenwoordige tijdstip minder geschikt was, om de vestiging der strafkolonie te bepalen, omdat nog te veel onrust heerscht en men geene troepen kan afzonderen ter bewaking, verzocht de Minister, om het ontwerp te verzenden aan eene Commissie, welke eene plaats zou aanwijzen werwaarts de nog in hechtenis gehoudenen vooreerst konden worden overgebragt; waartoe besloten werd.

Daarop droeg de Minister van Justitie een ontwerp van wet voor, waarbij de citadel van Zaoudzé bij het eiland Mayotte, tot strafplaats werd aangewezen. Voorts worden nog het eiland Pamanzi en de Marquesas-eilanden tot plaatsen van deportatie verklaard.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 10 November.

Het leger bestaat thans uit 358 bataljons voetvolk, 281 escadrons ruiterij en 766 stukken geschut; hieronder zijn echter niet begrepen de troepen der militaire grenzen, die onder Jellachich het 5de legercorps zullen uitmaken.

— Van de Kroatische militaire grenzen wordt gemeld, dat de pest in het naburig Turksch grondgebied uitgebroken was, en dus alle gemeenschap daarmede afgesneden.

WEST-INDIE.

PARAMARIBO, 22 September.

Den 19den dezer is alhier aangekomen 's Lands brik de Sperwer, eene som van *f* 600,000 in muntspeciën aanbrengende, ter inwisseling der nog in omloop zijnde schatkist-biljetten. Een daarop uitgevaardigd besluit des Gouverneurs van den 13den, bepaalt de wijze op welke de verwisseling geschieden zal, met bijvoeging dat gedachte biljetten met 30 September zullen ophouden, rentegevend te zijn.

— Den 28sten Augustus heeft op de Plantaadje Leliendaal aan de rivier Beneden Commewijne, aankomende den Heer A. Mac Intosh alhier, de plegtige inwijding van een kerkgebouw der Moravische Broeders Gemeente plaats gehad. Naar wij vernemen, bedroeg de toegevloeide schare van slaven, minstens 1300.

KERKNIEUWS.

ROTTERDAM, 14 November. Ter voorziening in de vacature, die door het overlijden van den Wel-Eerw. Z. Gel. Heer J. G. E. P. Fortmeijer is ontstaan, is eergisteren door den Kerkeraad der Ev. Luthersche gemeente alhier, met algemeene stemmen tot Leeraar beroepen de Wel-Eerw. Z. Gel. Heer A. J. Schröder, Predikant te Arnhem.

ADVERTENTIEN.

Mijne lieve Dochter ANNA MARIA is dezen morgen, in den ouderdom van ruim acht en twintig jaren, zacht en kalm in de hoop des beteren levens ontslapen.

LEYDEN, C. EVERWYN,
14 November 1849. Geb. REBEL.

De Ondergeteekende de Affaire in **Tabak, Snuif, Koffij, Thee en Kruidenierswaren,** van den Heer C. DAS, op de Breedestraat Wijk IV No. 194, overgenomen hebbende, beveelt zich bij deze gelegenheid aan in de gunst en het vertrouwen van zijne geëerde Stadgenooten. Belovende eene prompte en civiele bediening.

Leyden, 16 *November* 1849. C. F. HAZENBERG.

Het **INDUSTRIE-COLLEGIE** zal geopend worden op *Dingsdag den* 20sten *November*, des avonds ten *ZEVEN* ure.

Leyden, 15 *November* 1849.

A. H. VAN DER BOON MESCH.

OPENBARE VERKOOPING,

op Zaturdag den 17den November 1849, des avonds ten 6 ure, in het *Heeren Logement* aan den Burg te *Leyden*, van:

No. 1. Een ruim, weldoortimmerd HUIS en ERF, hebbende 8 Boven- en Benedenkamers, de meest allen Behangen en met Stookplaatsen, Keuken, ruime Kelder, Binnenplaats en verdere Gemakken, op de Breedestraat omtrent het Steenschuur, Wijk IV No. 272.

De afslag van dit Perceel zal plaats hebben op Vrijdag den 23sten November 1849, des voormiddags ten 11 ure. Kunnende inmiddels Verhoogingen gedaan worden, ten Kantore van den Notaris.

Voorts nog ***bij Opbod en Afslag***, van:

No. 2. Twee DITO aan de westzijde van de Mare omtrent de Langegracht, Wijk V No. 753 en 754.

No. 3. Een DITO aan de oostzijde van de Mare omtrent de Binnenvestgracht, Wijk V No. 762.

No. 4. Een DITO op de Haarlemmerstraat omtrent de Legewerfsteeg, Wijk VI No. 486.

No. 5. Een DITO aan de Zuidzijde van de Klei- of Galgstraat, Wijk V No. 268.

No. 6. Twee DITO in de Korte Scheistraat, Wijk V Nos. 1053 en 1054.

No. 7. Een DITO aan de zuidzijde van de Langegracht omtrent de nieuwe Volmolengracht, Wijk V. No. 621.

No. 8. Een DITO in de Lange Scheistraat, Wijk V No. 684.

No. 9. Een DITO aan de noordzijde van de Langegracht omtrent de Mare, Wijk V No. 752.

No. 10. Vijf DITO in de Groenepoort op de Haarlemmerstraat, Wijk VI No. 508 tot 512.

No. 11. Twee DITO aan de Maredorpsachtergracht, Wijk VI No. 901.

No. 12. Drie DITO in de Mosterdpoort aan de westzijde van de Middelstegracht, Wijk VII Nos. 676b, 776 en 676a.

No. 13. Een DITO op de Uiterstegracht omtrent den Ouden Rijn, Wijk VII No. 524.

No. 14. Een DITO op de Waardgracht omtrent de Groenesteeg, Wijk VIII No. 457.

No. 15. Een DITO op de Oranjegracht omtrent den Nieuwen Rijn, Wijk VIII No. 646.

No. 16. Twee DITO op het Levendaal omtrent de Kraaijerstraat, Wijk III No. 208 en 209.

No. 17. Een DITO in de Haverstraat, Wijk II No. 566.

Allen binnen *Leyden*.

No. 18. Drie HUIZEN met HOOIBERG, SCHUUR en TUINGROND, onder *Oegstgeest* aan den Warmondschen weg, Nos. 55, 56 en 57, groot 12 Roeden en 90 Ellen.

No. 19. Vijf DITO met SCHUUR, BOOMGAARD en TUINGROND, gelegen als voren, Nos. 58 tot 62.

Het Perceel No. 1 kan worden bezigtigd Donderdag en Vrijdag den 15den en 16den November 1849, en de overigen daags vóór en op den dag der Verkooping.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris P. MULLER, te *Leyden*.

Zieke Beenen, waaraan men sedert 14 jaren was lijdende, door de Pillen en Zalf van Holloway genezen.

Mejufvrouw PRISCILLA WATERS, te *Penthey* bij *Lynn* woonachtig, had sedert meer dan 14 jaren geleden aan zieke beenen, welke onderscheidene heel- en geneeskundigen gepoogd hadden te herstellen, doch steeds te vergeefs. Hare spijsvertering was ook doorgaans slecht, en hare gezondheid in een zoo bedroevenden staat, dat het haar onmogelijk was, haar huishouden te besturen. Daar de tot dusverre gebruikte geneesmiddelen zonder gevolg gebleven waren, raadde men haar aan de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY te beproeven, welke haar volmaakt hersteld hebben, zoodat zij nu sedert meer dan een jaar hare huisselijke bezigheden kan verrigten, en als het noodig was op haar gemak eenen weg van 10 tot 20 mijlen kan afleggen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 14 NOVEMBER.

		Laagst. Koers	Hoogst. Koers	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$53\frac{1}{2}$	$53\frac{5}{8}$	$53\frac{1}{4}$
Dito Certificaten	3	$62\frac{15}{16}$	63	
Dito dito	4	$82\frac{7}{16}$	$82\frac{9}{16}$	$82\frac{7}{16}$
O. I. Leening	4	82		
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$	$83\frac{1}{2}$	$83\frac{3}{4}$	
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{4}$		
BELGIE, bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$	$45\frac{7}{8}$	46	
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £	5	$12\frac{3}{16}$	$12\frac{1}{4}$	$12\frac{1}{4}$
Dito dito Onbep. Stukken	5	$11\frac{7}{8}$		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	$26\frac{3}{4}$	$26\frac{15}{16}$	$26\frac{13}{16}$
Coupons Ardoins		$7\frac{7}{16}$	$7\frac{1}{2}$	
PORTUGAL, te Londen	5	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{3}{16}$	
Dito dito	4	$34\frac{9}{16}$		
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	$104\frac{3}{4}$	105	
Dito dito 1828 en 1829	5	$104\frac{1}{4}$		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	$93\frac{3}{4}$		
Dito bij HOPE	4	$85\frac{1}{4}$	$85\frac{1}{2}$	
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	$83\frac{1}{8}$	$83\frac{3}{4}$	
OOSTENRIJK, Nieuwe Metall.	à 5	$87\frac{3}{4}$		
Oblig. Metalliek	5	$83\frac{1}{4}$	$83\frac{3}{4}$	
Idem	$2\frac{1}{2}$	$43\frac{1}{4}$	$43\frac{3}{8}$	
Nieuwe Loten van	fl. 250 *f*	319		
BRAZILIE	5 pCt.	$87\frac{1}{4}$		
MEXICO	5	$25\frac{1}{16}$	$25\frac{1}{8}$	
AMERIKA, Bankactien		$3\frac{7}{16}$		

Koers van het Geld: Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Beleening $2\frac{3}{4}$ pCt. Wissel-Disconto $2\frac{1}{2}$ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.